

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 22 oktober 1993 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap", heeft op 25 oktober 1993 het volgend advies gegeven :

I. ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. Volgens de gemachtigde ambtenaren is het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag verantwoord doordat het ontwerp samenhangt met het ontwerp van bijzonder decreet "betreffende het bestuur van de officiële hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap" waarover de Raad van State het advies L. 22.872/1 heeft uitgebracht, welk ontwerp als oogmerk heeft het instellen van associatieve verbanden omtrent de organisatie van het officiële hogeschoolonderwijs. Die verbanden moeten zonder verwijl kunnen worden gerealiseerd teneinde het eraan ten grondslag liggend oogmerk van hervorming van het hogeschoolonderwijs binnen de gestelde termijn te kunnen bereiken.

Volgens artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 15 oktober 1991, moet de verantwoording van het spoedeisend karakter in de adviesaanvraag zelf worden aangegeven.

2. De bij de adviesaanvraag gevoegde stukken doen ervan blijken dat de procedure van het voorgeschreven begrotingsakkoord nog niet gans gefinaliseerd is. De Vlaamse Regering zal ervoor moeten waken dat aan de voorschriften van het koninklijk besluit van 5 oktober 1961 tot regeling van de administratieve en begrotingscontrole is voldaan - conform artikel 6 of door toepassing van artikel 10 van dat besluit - vooraleer het ontwerp bij de Vlaamse Raad wordt ingediend.

.../...

3. In het ontwerp komen tal van onjuiste interne verwijzingen voor. Bij wege van illustratie kan worden gewezen op de artikelen 26, 70, 50, 80, 90, § 1, 80, 91, § 1, eerste lid, 10 en 70, 146, § 4, 179, tweede lid, 181, § 2, 273, 279, 281, § 2, tweede lid, en § 4, eerste lid, 285 tot 287 en 290, § 2, eerste lid.

Dergelijke onjuiste verwijzingen bemoeilijken de leesbaarheid, en derhalve de begrijpelijkheid van het ontwerp dat op dat punt zal moeten worden aangepast en kunnen in voorkomend geval zelfs aanleiding geven tot een vernietiging door het Arbitragehof (zie arrest nr. 32/93 van 22 april 1993).

4. Persoonsaanduidingen welke kunnen worden geacht zowel mannen als vrouwen te omvatten, dienen niet tevens met de vrouwelijke term te worden aangegeven. In elk geval dient te worden vermeden dat, zoals in het ontwerp met de term "student" het geval is, nu eens het mannelijk equivalent, dan eens het mannelijk en het vrouwelijk equivalent worden gehanteerd (zie bijvoorbeeld de artikelen 7 en 47 van het ontwerp). Op die wijze kan immers onzekerheid worden geschapen omtrent de betekenis waarin de betrokken termen worden gebezigd.

Tevens zal men overbodige uitdrukkingen vermijden als "hij/zij" of "hem/haar" (zie bijvoorbeeld de artikelen 37, 69 en 73 van het ontwerp).

.../...

II. BIJZONDERE OPMERKINGEN.Artikel 2.

1. Men stelde de inleidende zin van het artikel als volgt :

"Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :".

2. In de definitie van "vrije hogeschool" onder 3°, worden de woorden "zoals bedoeld in titel V van dit decreet" beter geschrapt, vermits in de bedoelde titel - welke uitsluitend op de vrije hogescholen betrekking heeft - niet van het privaatrechtelijk karakter van die hogescholen wordt gewaagd.

3. De omschrijving van het begrip "vrijstelling" onder 12° geschiedt met verwijzing naar artikel 39 van het ontwerp, waarin zowel de vrijstellingen als de studieduurverkortingen worden vermeld. De stellers van het ontwerp zullen moeten nagaan of in artikel 2, 12°, niet tevens van die studieduurverkortingen moet worden gewag gemaakt.

4. In de omschrijving van de in 32° vermelde deeltijdse betrekking, lijkt men, voorzichtigheidshalve en naar analogie met de definitie welke in 31° van de deeltijdse

.../...

betrekking voor leden van het onderwijzend personeel wordt gegeven, tevens een maximumpercentage te moeten inschrijven, zoniet is elke betrekking van een lid van het administratief en technisch personeel deeltijds van zodra de omvang van de opdracht minder dan 100 pct. van een voltijdse betrekking in de zin van artikel 2, 40°, van het ontwerp bedraagt.

5. In de definitie van "nevenactiviteiten" onder 46°, lijkt men te moeten lezen : "... naast de opdracht waarvoor het ten principale titel aangesteld of benoemd is ...".

Artikel 3.

Gelet op de definitie van "projectmatig wetenschappelijk onderzoek" in artikel 2, 45°, van het ontwerp, kunnen in artikel 3 de woorden "in het kader van een samenwerking met een binnenlandse of buitenlandse universiteit of derden" worden geschrapt. Men schrijve derhalve : "... op het gebied van het hogeschoolonderwijs, het projectmatig wetenschappelijk onderzoek en de maatschappelijke dienstverlening".

Artikel 4.

1. Zoals het artikel is geformuleerd, komt het erop neer dat, behoudens de hogescholen welke uit die vermeld in bijlage 2 van het ontwerp zouden ontstaan, in de toekomst

.../...

geen nieuwe hogescholen meer voor financiering en subsidiëring in aanmerking komen, tenzij nieuwe tussenkomst van de decreetgever. Het artikel houdt een in de tijd onbeperkte en onbepaalde financierings- en subsidiëringsstop in die men kan lezen als een bevriezing van de vrijheid van onderwijs bepaald in artikel 17 van de Grondwet, althans wat het hogeschoolonderwijs betreft.

De bepaling houdt uiteraard verband met de basisoptie welke de ontwerp-regeling ten grondslag ligt, te weten door een concentratie van het hogeschoolonderwijs te komen tot een rationeler onderwijsaanbod van kwaliteit met een beheersing van de overheidsuitgaven.

In het algemeen gezien kan men ervoor begrip hebben en is fundamenteel ertoe geen rechtsweerstand aan te voeren dat om conservatoire redenen en op grond van prudentiële overwegingen met name in hoofde van de inrichtende machten een onderwijsstop wordt ingevoerd, in dezen tot de beoogde schaalvergroting en de overgang naar een nieuwe wijze van financiering ten volle zijn bereikt. Het ontwerp gaat evenwel verder : de onderwijsstop wordt niet beperkt in de tijd, hetgeen wel in overeenstemming is met de basiskeuze van concentratie doch niet kan beletten dat men niet eraan voorbij kan dat op het stuk van het hogeschoolonderwijs geneigd wordt naar een vrijheid van onderwijs die meer theoretisch dan reëel is, welke toestand door het Arbitragehof in zijn arresten nrs. 25/92 en 28/92 van 2 april 1992

.../...

wordt afgewezen (1). In dezelfde arresten erkent het Arbitragehof wel het feit van de beschikbare middelen. Het punt bepalen waar feit en recht mekaar kunnen vinden is zaak van de decreetgever. Het Arbitragehof vermag zich niet in dezes plaats te stellen (2) : de rechter van de vrijheid en gelijkheid in onderwijszaken heeft wel als taak de door de decreetgever gemaakte keuze te toetsen aan het bij verdrag, grondwet of wet ingestelde subjectief recht op vrijheid en gelijkheid.

Overigens mag erop worden gewezen dat artikel 14 het de Vlaamse Regering mogelijk maakt vanaf het academiejaar 1998-1999 nieuwe basisopleidingen of opties toe te staan. Het onderwijsaanbod zelf wordt dus niet voor altijd geclicheerd.

(1) "De onderwijsvrijheid onderstelt, wil ze niet louter theoretisch zijn, dat de inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de Gemeenschap onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring vanwege de Gemeenschap. Het recht op subsidiëring vindt zijn beperking enerzijds in het vermogen van de Gemeenschap om de subsidiëring te laten afhangen van vereisten van algemeen belang, zoals o.m. die van een behoorlijke onderwijsverstrekking en van schoolbevolkingsnormen, anderzijds in de noodzakelijkheid om de beschikbare financiële middelen te spreiden over de onderscheiden opdrachten van de Gemeenschap" (arresten nrs. 25/92 en 28/92 van 2 april 1992).

(2) Zie onder meer arrest nr. 32/93 van 22 april 1993.

2. De Hogere Zeevaartschool valt onder het toepassingsgebied van het decreet in ontwerp. Dat blijkt uit het bepaalde in artikel 4, 1°, en vindt bevestiging in artikel 269, alsook in bijlage 2 van het ontwerp.

Voor de goede orde mag nog worden opgemerkt dat de bepaling van artikel 92bis, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, naar de letter genomen, inhoudt dat voor het regelen van aangelegenheden die betrekking hebben op de Hogere Zeevaartschool Antwerpen/Oostende een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappen voorgeschreven is.

Artikel 5.

De memorie van toelichting doet ervan blijken dat er negen studiegebieden zijn. Artikel 5 vermeldt er slechts acht. De memorie van toelichting lijkt te moeten worden aangepast.

Artikel 7.

Blijkbaar wordt met het begrip "open onderwijs" het "onderwijs op afstand" bedoeld in de zin van artikel 126 van het Verdrag van Maastricht van 7 februari 1992. Vraag is of het thans voorliggend ontwerp niet de gelegenheid biedt om de terminologie ervan aan die van het Verdrag aan te passen.

.../...

Artikel 11.

Naar luid van het bepaalde in artikel 11, § 3, is de basisopleiding handelswetenschappen als basisopleiding equivalent met de academische opleiding toegepaste economische wetenschappen, hetgeen erop neerkomt dat, wat dat betreft, het principieel onderscheid tussen het academisch onderwijs en het onderwijs met academisch niveau wordt doorbroken.

Artikel 14.

Ermeë rekening gehouden dat de Vlaamse Regering niet zelf de nieuwe basisopleiding of optie zal oprichten, wordt in artikel 14, eerste lid, 5°, beter geschreven : "elke nieuwe basisopleiding of optie die door de Vlaamse Regering wordt toegestaan ... (voorts zoals in het ontwerp)".

Artikel 19.

1. Artikel 19, eerste lid, moet blijkbaar worden samengelezen met artikel 21. Teneinde daarvan duidelijker blijk te geven, verdient het aanbeveling artikel 19, eerste lid, aan te vullen met de woorden "en dat ingeschreven is op de lijst bedoeld in artikel 21".

.../...

2. Men late het tweede lid van artikel 19 aanvangen als volgt : "Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan de hogeschool, bij een met redenen omklede beslissing, personen ... (voorts zoals in het ontwerp)".

Artikel 20.

In aansluiting op hetgeen volgens de memorie van toelichting de bedoeling blijkt te zijn, schrijve men in paragraaf 2, eerste lid, eerste streepje : "... van een verwante basisopleiding van academisch niveau;".

Artikel 24.

Artikel 24, § 3, moet worden aangevuld met de vermelding van het artikel waarnaar wordt verwezen.

Artikel 29.

Het artikel betreft zowel het inschrijvingsgeld als het examengeld. Derhalve is het opschrift van afdeling 7 te eng en dient het aangevuld te worden als volgt :

"Afdeling 7. - Inschrijvings- en examengeld".

.../...

Artikel 37.

De verwijzing naar artikel 38 in het eerste lid van artikel 37 kan wegvallen vermits het in artikel 38 om basisopleidingen gaat welke uit meer dan één cyclus bestaan. Men formuleert het eerste lid van artikel 37 derhalve als volgt :

"Alle basisopleidingen bestaande uit één cyclus zijn ingedeeld in drie studiejaren".

Artikel 38.

1. De stellers van het ontwerp beogen in paragraaf 1, eerste lid, blijkbaar te verwijzen naar artikel 39 (en niet : "artikel 38"), dat de vrijstellingen en de studieduurverkortingen betreft. Een dergelijke verwijzing is overbodig. Het volstaat artikel 38, § 1, eerste lid, te redigeren als volgt :

"Elke cyclus van de basisopleidingen van academisch niveau is ingedeeld in twee studiejaren".

2. Men late het eerste lid van artikel 38, § 2, aanvangen als volgt : "In afwijking van § 1, eerste lid, is de tweede cyclus ... (voorts zoals in het ontwerp)".

.../...

Artikel 46.

Artikel 27 bepaalt wat dient te worden verstaan onder een "regelmatig ingeschreven student". Voor zover de verwijzing naar die bepaling in artikel 46 beoogt tot uitdrukking te brengen dat, om aanspraak te kunnen maken op een diploma, de student regelmatig moet zijn ingeschreven, kan de vraag worden gesteld of het ter zake niet om een zulkdanige evidentie gaat dat die verwijzing kan worden weggelaten.

Artikel 57.

De memorie van toelichting doet ervan blijken dat, wat de door de overheid te verrichten kwaliteitsbewaking betreft, er enerzijds controle wordt uitgeoefend op het systeem van de kwaliteitszorg, en anderzijds aan vergelijkend onderzoek wordt gedaan omtrent de kwaliteit van een bepaalde opleiding. Dat onderscheid wordt niet genoegzaam tot uitdrukking gebracht in artikel 57.

Artikel 58.

1. Vraag is of het bepaalde in artikel 325, § 8, niet beter in artikel 58 wordt geïntegreerd, althans in de mate dat de eerstgenoemde bepaling de Vlaamse Regering machtigt de inspectieleden en de pedagogische begeleidingsdiensten van het hoger onderwijs te belasten met taken in het kader

.../...

van de kwaliteitsbewaking. Een zelfde opmerking kan worden gemaakt bij artikel 271 dat de kwaliteitsbewaking in de universiteiten betreft.

2. In het tweede lid van artikel 58 zijn de woorden "of desgewenst overleg moet laten plaatsvinden" niet meer dan een aanbeveling.

Artikel 61.

1. In artikel 61 wordt geen melding gemaakt van de "onderwijsexterne instanties" waarmee de hogescholen overeenkomsten kunnen sluiten en waarvan in de memorie van toelichting gewag wordt gemaakt. Het verdient zo nodig aanbeveling artikel 61 op dat punt aan te vullen.

2. Het is de Raad van State niet duidelijk welke de draagwijdte is van de woorden "onverminderd het bepaalde in de artikelen 17 en 18".

Artikel 72.

1. De woorden "zonder opzegging" in de inleidende volzin kunnen verwarring stichten en worden beter weggelaten.

.../...

2. Er mag worden opgemerkt dat het personeel van de hogescholen wegens ontstentenis van betrekking niet meer ter beschikking wordt gesteld. Volgens de gemachtigde ambtenaren hangt dat samen met de financiering bij wege van enveloppes.

Artikel 76.

Het bepaalde in het eerste lid, onderdeel 4°, omvat twee verschillende tuchtsancties, te weten de terugkeer tot de tijdelijke aanstelling van het personeelslid dat benoemd is en de terugzetting van het benoemd personeelslid in een ambt waaraan een lagere salarisschaal is verbonden. Gelet op de structuur van de ontworpen bepaling, ware het beter beide sancties elk in een eigen onderdeel op te nemen, zodat de opsomming van de zes straffen duidelijker wordt.

Artikel 78.

De schorsing bij tuchtmaatregel kan volgens de ontworpen bepaling worden uitgesproken voor een termijn van ten hoogste één jaar, "die verlengd kan worden met periodes van zes maanden". Het is niet duidelijk waarom een personeelslid dat één jaar geschorst is geweest, nog eens een verlenging van de schorsing zou kunnen krijgen : in het schorsingsjaar is betrokkene immers op non-activiteit geplaatst, zodat hij omwille van zijn prestaties als personeelslid niet tuchtrechtelijk kan worden vervolgd. Bovendien is de eerste beslissing tot schorsing luidens het

.../...

ontworpen artikel 76, tweede lid, definitief geworden, zodat een verlenging van die schorsing voor dezelfde feiten in strijd komt met het algemeen rechtsbeginsel 'non bis in idem'.

Artikel 79.

In de ontworpen tekst is nog enkel sprake van het "bedrag van de werkloosheidsuitkering". De vraag dient te worden gesteld of - zoals in de huidige regeling - nog steeds bedoeld wordt het "netto belastbaar bedrag". In voorkomend geval dient de tekst op dit punt te worden verduidelijkt.

Artikel 86.

Het ontworpen artikel 86 laat de bepaling van de verdere procedure betreffende de tuchtregeling en de preventieve schorsing over aan de Vlaamse Regering. De gestelde straffen of maatregelen kunnen evenwel, precies wegens de soms erg nadelige gevolgen voor de betrokkene, slechts worden uitgesproken mits ernstige garanties worden geboden. De basisregelen met name omtrent het recht van verweer, zouden best in het decreet worden opgenomen.

De ontworpen regeling en de toegekende delegatie zijn op dat punt aan herziening toe.

.../...

Artikel 88.

Luidens de ontworpen bepaling, kan het hogeschoolbestuur in het belang van het onderwijs en onderzoek, op grond van een omstandige motivering, ook personen tot lid van het onderwijzend personeel "benoemen" of "aanstellen" die geen onderdaan zijn van een lid-staat van de Europese Gemeenschap.

Gelet op het bepaalde in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet, moet de mogelijkheid van een "benoeming" worden geschrapt.

Artikel 92.

1. In de tweede zin van het blijkbaar eerste lid schrijve men : "die het voortduren van de aanstelling of benoeming onmiddellijk en definitief onmogelijk maakt".

2. Het is eigenaardig dat de beroepsinstantie die het ontslag om dringende redenen moet beoordelen (vergelijk met de kamer van beroep voor het personeel van het gesubsidieerd vrij onderwijs : artikel 69 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra), bij niet-bevestiging de betrokkene preventief moet schorsen "met een tuchtprocedure voor gevolg". Dit lijkt eerder een zaak voor het hoge-

.../...

schoolbestuur te zijn, waarna overeenkomstig artikel 85 opnieuw beroep kan worden ingesteld bij de beroepsinstantie.

Artikel 99.

Het tweede lid is overbodig, gelet op het bepaalde in artikel 100.

Artikel 107.

Gelet op de opneming in artikel 99 van het ambt van hoofdpraktijklector in de eerste groep van ambten van het onderwijzend personeel, dient dit logischerwijze ook te worden opgenomen in het artikel 107, eerste lid.

Artikel 123.

De zinsnede "op de eerste dag van de maand" is vatbaar voor interpretatie in die zin dat niet ondubbelzinnig blijkt of wel de eerste dag van de maand na de benoeming dan wel van de benoeming wordt bedoeld. Een verduidelijking is op dat punt noodzakelijk.

Artikel 128.

Luidens de memorie van toelichting is de in het tweede lid voorziene afwijking slechts mogelijk in zeer

.../...

uitzonderlijke gevallen. Dit blijkt niet uit de ontworpen bepaling. Een overeenstemming dringt zich ter zake op.

Artikel 142.

Luidens de memorie van toelichting is deze bepaling de wettelijke basis voor het openen van het recht op pensioen ten laste van de openbare schatkist. De gemachtigde ambtenaren hebben zulks bevestigd.

Als regeling van de pensioenbepaling is dat, overeenkomstig het artikel 59bis, § 2, 2°, c), van de Grondwet, een zaak van de federale wetgever.

Artikel 146.

Indien de Vlaamse Regering een parallellisme wenst te bekomen met de cumulatieregeling opgenomen in het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, kan men de regel opnemen die het voorwerp is van artikel 33 van het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-V (Gedr. St., Vlaamse Raad, 1992-93, nr. 408-1).

Artikel 160.

Vastgesteld dient te worden dat deze bepaling, op het stuk van de premies, niet in dezelfde bewoordingen is gesteld als die van artikel 144.

.../...

Artikel 164.

De ontworpen paragraaf 3 is een vanzelfsprekende bepaling die kan worden geschrapt.

Artikel 165.

De opmerking bij artikel 123 is te dezen van overeenkomstige toepassing. Een verduidelijking dringt zich derhalve op.

Artikel 172.

Naar luid van artikel 172 moet de hogeschool, om voor financiering in aanmerking te komen, "georganiseerd zijn door een publiekrechtelijk of privaatrechtelijk rechtspersoon die er de verantwoordelijkheid voor op zich neemt".

Volgens artikel 246 neemt elke vrije hogeschool "een aparte rechtspersoon aan".

Het verschil in redactie tussen de voornoemde bepalingen kan tot een uiteenlopende interpretatie aanleiding geven.

Zo men met het bepaalde in artikel 246 wil bereiken dat elke hogeschool slechts één inrichtende macht heeft en dat die inrichtende macht met rechtspersoonlijkheid moet

.../...

zijn bekleed, zal dat duidelijker moeten worden aangegeven in het ontwerp.

Artikel 173.

Zoals uit de geamendeerde tekst van artikel 173 blijkt, dient men in paragraaf 4 te lezen "academiejaar 1998-1999" in plaats van "academiejaar 2000-2001".

Artikel 177.

1. Het in artikel 177 beoogde bedrag moet nader geëxpliciteerd worden aan de hand van een verwijzing naar de bepaling waarin dat bedrag wordt vermeld. Daartoe late men artikel 177 aanvangen als volgt : "Het bedrag bedoeld in ...".

2. In fine van 3º dient van het beoogde artikel te worden melding gemaakt.

Artikel 197.

In tegenstelling tot wat geldt voor de in hoofdstuk I van titel IV bedoelde werkingsuitkeringen, wordt in hoofdstuk II niet in een vast jaarlijks totaalbedrag voor investeringen voorzien. Hieruit volgt dat de beschikbaar-

.../...

heid van investeringskredieten telken jare bij het vaststellen van de begroting zal moeten worden beoordeeld.

Artikel 200.

Luidens artikel 200 van het ontwerp bedraagt de financiering van de investeringen ten minste 60 % en ten hoogste 100 % van de kostprijs van het investeringsproject. Het vaststellen van het precieze percentage is zaak van de bevoegde instelling, zijnde de "DIGO" voor de gesubsidieerde hogescholen en de "IVOH" voor de officiële hogescholen.

In een mechanisme ter garandering van een gelijkheid inzake de te maken opties is in het ontwerp niet voorzien.

Artikel 201.

In de tweede zin van het artikel leze men : "Deze bepaling is niet van toepassing wanneer ... (voorts zoals in het ontwerp)".

Artikel 207.

Men mag ervan uitgaan dat de verwijzing in artikel 207, § 2, naar de bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 2, van de wet van 29 mei 1959, tevens de wijzigingen beoogt welke in de toekomst eventueel aan die bepalingen

.../...

zullen worden aangebracht. De woorden "zoals gewijzigd door de decreten van 5 juli 1989 en 31 juli 1990" moeten daarom worden geschrapt.

Artikel 225.

1. Naar luid van artikel 225 van het ontwerp voert de hogeschool ten aanzien van alle voorzieningen van de instelling een volledige boekhouding. Indien het in de bedoeling ligt dat de hogescholen daarbij bepaalde evaluatiecriteria met betrekking tot hun activa dienen te volgen, zal dat in het ontwerp moeten worden verduidelijkt.

2. Nog in artikel 225 wordt bepaald dat de hogeschool haar boekhouding en rekeningen jaarlijks aan een bedrijfsrevisor voorlegt. Vraag is of de kosten welke met het toezicht van de bedrijfsrevisor gepaard gaan, al dan niet ten laste van de werkingsuitkeringen van de hogeschool zijn.

Artikel 228.

Het artikel beperkt zich ertoe te stellen dat de Vlaamse Regering de jaarrekening goedkeurt. Welke de gevolgen zijn die aan het onthouden van de goedkeuring worden verbonden, valt niet sluitend uit de tekst van het ontwerp af te leiden.

.../...

Artikel 231.

De woorden "de bevoegde overheid of" kunnen, gelet op de in het ontwerp uitgewerkte bezoldigingsregeling, worden geschrapt.

Artikel 232.

Volgens artikel 60, § 1, van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs, betreft het toezicht van de Vlaamse Regering op de ARGO "de wettelijkheid en de financiële orthodoxie". Men zal vaststellen dat de terminologie van artikel 232 van het ontwerp van die van de voornoemde bepaling van het bijzonder decreet van 19 december 1988 verschilt.

Artikel 234.

De in artikel 234, § 1, bedoelde drie ambtenaren zullen blijkbaar een taak van zowel toezicht als administratief bestuur uitoefenen, doordat ze "tevens medebelast (zijn) met de rechtstreekse uitbetaling van de salarissen van de personeelsleden van de hogescholen". Een dergelijke combinatie van taken is ongewoon.

Artikel 242.

Blijkens artikel 242, § 1, betreft het bedoelde toezicht het nagaan of een beslissing van het hogeschool-

.../...

bestuur strijdig is met het bij of krachtens de wet of het decreet bepaalde of het financieel evenwicht van de hogeschool in gevaar brengt.

In paragraaf 2 van het artikel is uitsluitend sprake van het nemen van een nieuwe beslissing "die niet onwettelijk of onregelmatig is". Teneinde nauwer aan te sluiten bij het bepaalde in paragraaf 1, verdient het aanbeveling paragraaf 2 aan te vullen als volgt : "... hetzij een nieuwe beslissing te nemen die van onwettigheid of onregelmatigheid vrij is of het financieel evenwicht van de hogeschool niet in gevaar brengt, hetzij de betrokken beslissing in te trekken".

Artikel 243.

In paragraaf 2 dient te worden verduidelijkt of het om zeven vrije dagen, dan wel om zeven werkdagen gaat.

Artikel 245.

Het artikel ware juister gesteld als volgt :

"Art. 245.-

Deze titel is enkel van toepassing op de vrije hogescholen".

.../...

Artikel 246.

Er kan, wat dit artikel betreft, worden verwezen naar de opmerking gemaakt bij artikel 172 van het ontwerp.

Artikel 254.

Er bestaat een gebrek aan overeenstemming tussen de tekst van artikel 254 en die van de memorie van toelichting blijkens welke "dit artikel (...) de vier bevoegdheden (opsomt) die het hogeschoolbestuur aan de academische raad kan verlenen".

Artikel 255.

1. Zo in paragraaf 2, tweede lid, van artikel 255, met de woorden "gemeenschappelijk advies" een "unaniem advies" wordt bedoeld, ware het beter de laatstgenoemde termen te gebruiken.

2. De inleidende zin van paragraaf 3 stemt niet overeen met het bepaalde in artikel 254, eerste lid, 3°. Zo wordt in de laatstgenoemde bepaling niet in de mogelijkheid van een "overleg op eigen initiatief" voorzien, en wordt erin melding gemaakt van een vraag van de "gemandateerde" van het hogeschoolbestuur. De beide bepalingen zullen meer op elkaar moeten worden afgestemd.

.../...

Artikelen 261 tot 264.

De bepalingen van hoofdstuk III van titel V van het ontwerp regelen de oprichting, de bevoegdheden en de samenstelling van het onderhandelingscomité en de departementale onderhandelingscomités welke door het bestuur van de vrije hogescholen moeten worden opgericht. Blijkbaar wordt gestreefd naar een parallellisme in de structuren van de officiële hogescholen en de vrije hogescholen. De opmerkingen welke in het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de officiële hogescholen (artikelen 28 en 29) zijn gemaakt, zijn hier voor een deel van overeenkomstige toepassing, zoals hierna wordt verduidelijkt.

Artikel 262, § 1, somt de aangelegenheden op waarover dient te worden onderhandeld in de onderhandelingscomités. Die opsomming geschiedt aan de hand van een verwijzing naar materies die worden vermeld in de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel, welke wet - zoals men weet - niet van toepassing is op de vrije onderwijsinstellingen. Daarnaast voorziet dezelfde paragraaf voor het hogeschoolbestuur in de verplichting tot het verstrekken van informatie aan de onderhandelingscomités betreffende de in die paragraaf opgesomde materies.

De in artikel 262, § 1, beschreven bevoegdheden van de onderhandelingscomités moeten wel worden samengelezen met die welke aan die comités worden opgedragen door andere, verspreide bepalingen van het ontwerp, zoals de artikelen 75, §§ 1 en 3, 85, 130 en 155.

.../...

Naar luid van artikel 262, § 2, zijn de bepalingen van paragraaf 1 van dat artikel niet van toepassing indien aangelegenheden bedoeld in de laatstgenoemde paragraaf "geheel of gedeeltelijk worden behandeld bij of krachtens de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven". Door de gemachtigde ambtenaren werd verduidelijkt dat het niet de bedoeling is onderhandelingscomités op te richten in hogescholen met een ondernemingsraad.

Uit hetgeen voorafgaat kan worden afgeleid dat de taken van de onderhandelingscomités in de vrije hogescholen in essentie een zaak van collectief arbeidsrecht zijn, en meer bepaald in samenhang moeten worden gezien met de opdrachten van de ondernemingsraden, zoals die worden geregeld in de zoëven genoemde wet van 20 september 1948. De in die wet geregelde materies, inclusief die welke de ondernemingsraden betreffen, worden beschouwd als betrekking hebbende op de organisatie van het bedrijfsleven, waarvoor de federale overheid krachtens artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, bevoegd is algemene regels vast te stellen (zie Gedr. St., Kamer van volksvert., B.Z., 1988, nr. 516/6, blz. 128).

Men kan bezwaarlijk stellen dat de regeling die met betrekking tot de onderhandelingscomités in de vrije hogescholen in het ontwerp is vervat, niet raakt aan de algemene regels die zaak van de federale overheid zijn.

.../...

Artikel 273.

Men leze : "1° dat het maximaal aantal inschrijvingen en de maximale financieringsduur bedoeld in ... niet worden overschreden; voor de berekening ... (voorts zoals in het ontwerp)".

Artikel 283.

1. De aanduiding van de eerste paragraaf ontbreekt. Dat is ook het geval in artikel 284 van het ontwerp.

2. In artikel 283, § 2, vervange men de woorden "artikelen 264 tot en met 269" door de woorden "artikelen 278 tot en met 282".

Artikel 288.

Men leze : "In afwijking van artikel 2, 31°, kunnen ... (voorts zoals in het ontwerp)".

Titel VIII. - Opheffings- en slotbepalingen.

Het mag volstaan met betrekking tot de in deze titel vervatte opheffingsbepalingen de volgende algemene opmerkingen te maken.

.../...

1. De op te heffen teksten worden gebruikelijk vermeld met de erin aangebrachte wijzigingen. Rekening houdend echter met het grote aantal wijzigingen van de vermelde besluiten kan, met het oog op de leesbaarheid van de opeenvolgende opheffingsbepalingen, worden gebillijkt dat de opsomming van de wijzigende bepalingen telkens wordt vervangen door het inschrijven in de inleidende zin van "zoals tot op heden gewijzigd".

2. Om dezelfde reden van klaarheid kan worden gebillijkt dat lagere rechtsnormen worden opgeheven door dit decreet. Overigens is sinds de herziening van artikel 17 van de Grondwet de hiërarchie van de voordien genomen voorzieningen gewijzigd.

3. Om hoofdzakelijk didactische redenen kan worden aanvaard dat de op te heffen besluiten zijn gegroepeerd per opleiding of per geregelde aangelegenheid. Het vermelden in de inleidende volzin met betrekking tot welke opleidingen de erop volgende bepalingen worden opgeheven, kan evenwel tot verwarring leiden omwille van de volgende redenen :

- allereerst kan deze libellering twijfel doen ontstaan omtrent de juiste draagwijdte van de op te heffen norm. Inzonderheid kan getwijfeld worden of de op te heffen norm nog blijft bestaan voor andere opleidingen of toepassingsgebieden;

.../...

- ten tweede kan deze techniek twijfels doen ontstaan omtrent de bevoegdheid van de decreetgever ter zake. Zo heft, bij wijze van voorbeeld, het ontworpen artikel 315, 1°, "met betrekking tot de bijzondere centrale examencommissies", het koninklijk besluit op van 18 mei 1936 betreffende het beroep van meetkundige-schatter van onroerende goederen. Dit besluit bevat evenwel geen bepalingen betreffende de bijzondere centrale examencommissies, maar regelt wel een vestigingsvoorwaarde in de zin van het artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wetten van 8 augustus 1988 en 16 juli 1993. In die zin dient te worden gewezen op de bevoegdheidsafbakening tussen de federale wetgever en de decreetgever, zoals verduidelijkt in het arrest van het Arbitragehof, nr. 78/92 d.d. 17 december 1992.

In het licht van het voorgaande, kan het aanbeveling verdienen de verwijzing naar het toepassingsgebied te schrappen en moet worden aangegeven dat slechts die normen worden opgeheven welke tot de bevoegdheidssfeer van de decreetgever behoren.

4. Sommige opheffingsbepalingen hebben betrekking op bepalingen die zelf een wijziging aanbrachten in een andere norm. Een goede legistiek eist dat de gewijzigde bepaling rechtstreeks wordt opgeheven of opnieuw gewijzigd.

5. Soms worden bepalingen opgeheven en worden andere bepalingen behouden waarvan het niet duidelijk is waarom deze niet worden opgeheven. Inzonderheid kan worden

.../...

verwezen naar het artikel 326 dat weliswaar de artikelen 40, 41 en 43 opheft van het decreet van 9 april 1992 betreffende het onderwijs-III, maar voor het overige het artikel 42 van hetzelfde decreet laat bestaan. Er zijn voor de Raad van State geen redenen bekend waarom deze bepaling blijft behouden.

6. Het ontworpen artikel 330 moet worden geschrapt. Enerzijds kunnen bepalingen van een verschillende rechtsorde niet worden gecoördineerd op gevaar af dat de normenhiërarchie niet meer voor iedereen duidelijk zichtbaar is; anderzijds heeft die bepaling dezelfde inhoud als artikel 269 en is zij bijgevolg overbodig.

7. Bepaalde opheffingsbepalingen vermelden een verkeerde datum of opschrift. Bij wijze van voorbeeld kan men verwijzen naar de artikelen 309, 5° (men leze 23 juni 1938 in plaats van 28 juni 1938), 327 (28 april in plaats van 20 april 1993) en 329, 16° (opschrift aan te vullen met de woorden "voor kunstonderwijs met volledig leerplan").

8. Er is een uitzonderlijke inspanning gedaan om, door opheffing, klaarheid te creëren in de desbetreffende decreetgeving. Of de opsomming van de op te heffen bepalingen volledig is, kan de Raad van State binnen de hem gelaten tijdsspanne niet uitmaken.

De kamer was samengesteld uit

de Heer	: H. COREMANS,	kamervoorzitter,
Mevrouw	: S. VANDERHAEGEN,	staatsraden,
de Heer	: M. VAN DAMME,	
Mevrouw	: A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. BAERT, auditeur. De nota's van het Coördinatiebureau werden opgesteld en toegelicht door de H. G. DEBERSAQUES en door Mevr. R. THIELEMANS, adjunct-referendarissen.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS.

H. COREMANS.